

לדבר שקלום

מיסודו של המלובין ראש המקובלים הנאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זע"א

י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
4:00	4:19	4:18	4:22
5:17	5:19	5:16	5:20
ר"ת:	5:56		

דבר ה'

טאגט השיטות באת מו"ק עט"ו
המקובל רבי מניו שמואל טייטל"א

'קץ' שם 'חושך'!

עיכוב וקושי, והוא זועק להשי"ת מן המיצר קראת יח, אבל הקב"ה עונה לו כאמור לעיל: במרחב יח! אתה בכלל לא במיצר, עוד תראה ותגלה שכל הקשיים שעברו עליך, שכל המניעות והעיכובים - הכל היה לטובתך, הכל רק שימש למנוף כזה גדול, שנתן לך תנופה קדימה לגדול עוד יותר ולהשלים את קומתך הרוחנית. ולפעמים, לא רואים את התועלת והטובה תיכף ומיד, ועם כל זה צריכים להתחזק ולהאמין בהשי"ת שכל מה שעובר עלינו הוא רק לטובה, כי אין שום רע בעולם כלל.

החפץ חיים התחתן בגיל שבע עשרה, עם זוגתו בת העשרים ושבע...

וכמעשה נפלא המסופר על מרן החפץ חיים זיע"א, וממנו נלמד תוצאות חיים וזה תוארו: מרן החפץ חיים היה יתום מאביו. אמו האלמנה התחתנה בזיווג שני עם איש אחד שהיתה לו בת מבוגרת בת עשרים ושבע, שעדיין לא נשואה. והנה, האיש הזה בא והציע לאמו של החפץ חיים, שבתו תינשא לבן שלה. הבעיה היתה, שהחפץ חיים היה צעיר ממנה בעשר שנים! אבל האיש לא התרגש מהפרשי הגילאים. הח"ח צפה, שאם הוא לא יתארס עמה אמו תסתכסך עם בעלה ומכיון שכך הוא הודיע שהוא מסכים לשידוך. האחים שלו שמעו על כך וניסו למנוע את הזיווג הזה, אבל רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום ולבסוף השידוך יצא לפועל וכך, התחתן החפץ חיים בגיל שבע עשרה, עם זוגתו בת העשרים ושבע. הם חיו יחדיו במשך חמישים שנה, בפשטות ובהסתפקות במועט כאשר כל חייו של החפץ חיים מוקדשים לתורה.

וזוגתו מסרה נפש על תורתו, וכך זכה להוציא את ספריו ובראשם ספר 'משנה ברורה' שנעשה לנכס צאן וברזל בארון הספרים היהודי. כאשר נפטרה זוגתו, היה הח"ח בן שישים ושבע הוא הספיד אותה על הקבר וכך היה אומר: הפשטות וההסתפקות במועט שלך אפשרה לי להתמסר ולעסוק בתורה, בזכותך יש לעם ישראל את ספר המשנה ברורה, בזכותך יש לעם ישראל את ספר החפץ חיים! לא אשכח אותך לעולם!

ללמדנו שאין אנו יודעים כלל את הלך מחשבותיו של ה' יתברך, ואף מה שנראה שהוא לא טוב עבורינו יש לנו לדעת ולהאמין שזהו הוא הטוב עבורינו, ועוד נראה בעתיד איך שהכל היה לטובתנו. שבת שלום.

(מיכה ז, ח): "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי". ע"ש.
וכך גם אומר המדרש ביום שנחרב בית מקדשנו, באותו יום, נולד משיח צדקנו. באותו זמן, שעם ישראל ישב במשתה אצל אחשורוש, ואכלו ושתו וקלקלו, הקב"ה דואג לסלק מהעולם את ושתו ולהכניס את אסתר שתביא את הגאולה לעם ישראל... זוהי הדרך שבה מנהיג הקב"ה את העולם. באותו זמן שנראה לך שהעולם חשוך משם יצא האור.

וכן בזמן ימי החנוכה, צריך לדעת, מה שדוד המלך אומר בתהילים (קלב, יז) "שם אצמיח קרן לדוד ערכתני נר למשיחי". הדלקת הנרות שאנחנו מדליקים בחושך. דווקא בזמן שהכל נראה חשוך מסביב. אנחנו לוקחים את השמן זית זך, שלא יוצא בקלות, אלא צריכים לכתוש ולכתוש את הזיתים, עד שיצא שמן זית, כשהכל נראה חושך מסביב. כשאתה מרגיש 'כתוש'. דע לך, הקב"ה בורא את אורו של משיח.

אתה רק חושב שאתה נמצא בצרה..

אחד הפסוקים שאנו אומרים בהלל הוא: מן המיצר קראתי יח - ענני במרחב יח, ויש להתבונן בו: הפשט של הפסוק הזה, שאדם שנמצא בצרה, הוא מרגיש בתוך מיצר, במקום צר שאין לאן לברוח ממנו, כי הצרה לא נותנת לו מנוחה, מטרידה אותו ללא הרף, הוא לא רואה שום בית מנוס, ואז הוא זועק לקב"ה מקירות ליבו, ולבסוף זוכה לישועה, ואז בחלוף הצרה - הוא מרגיש שיצא מן המיצר אל המרחב, אל מקום רחב ללא מיצרים וגבולות, כי אין מה שמעיק עליו. וזהו 'מן המיצר קראתי יח - ענני במרחב יח'. אבל ישנו פירוש אחר עמוק יותר, שאם נזכה לחיות אותו נקבל הסתכלות אחרת על כל הייסורים הבאים עלינו, ועל כל המצבים הדחוקים שנקלעים אליהם: האדם זועק לקב"ה רבונו של עולם, אני נמצא בצרה גדולה 'מן המיצר קראתי יח' והפסוק ממשיך ואומר: ענני במרחב יח דהיינו, שהקב"ה משיב לאדם: אתה רק חושב שאתה נמצא בצרה, אבל האמת היא שאתה נמצא במרחב!

'מרחב יח' - גם בעניינים רוחניים

והנה, נראה לומר בס"ד, שהיסוד האמור לעיל אינו שייך רק בגשמיות, דהיינו, בהצלה ממוות לחיים, אלא הוא אמת ויציב ונכון גם ברוחניות! דהיינו, שלפעמים האדם מרגיש שנקלע למיצר בעולמו הרוחני, עד עתה הוא היה בתקופה של פריחה ושגשוג הצלחה וגדלות בתורה, ולפתע הוא נקלע לאיזה

"ויהי מקץ שנתיים ימים".. עלינו לדעת שלכל צער בחיים יש קץ וסוף, יש זמן שנקבע מראש מתי הסוף של הצער והייסורים, יוסף הצדיק היה אסור בבית האסורים במשך שנים עשרה שנה, ולכאורה אם נסתכל מהצד על יוסף הצדיק היה לו את כל האפשרויות לחשוב שמבור של הכלא הוא לא יצא לעולם, שהרי היתה לו כבר הזדמנות לצאת מהכלא אחרי עשר שנים, וביקש משר המשקים שיזכירוהו לפני פרעה, בכ"ז "ולא זכר שם המשקים את יוסף וישכחהו", שר המשקים שכח מיוסף..

אבל כשמגיע הסוף לצאת, מיד "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם וכו', ויקרא אל יוסף וירצוהו מן הבור", ואמרו רבותינו במדרש (בראשית רבה פרשה פ"ט ס"א א') על פסוק זה (איוב כח, ג) 'קץ שם לחושך'... זמן נתן הקב"ה ליוסף כמה שנים יעשה באפלה בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ, חלם פרעה חלום ע"כ.

כי לכל דבר יש קץ וסוף, וכיון שהגיע זמנו של יוסף לצאת מן הבור, סיבב עילת העילות ש"ופרעה חולם", ועל ידי החלום התגלגל הדבר והוציאו את יוסף מן הבור. ובאמת שלא רק שיוסף יצא מן הבור, אלא אף סיבבו מן השמים שיכתיר אותו פרעה למשנה למלך. ובתחילה נתן הקדוש ברוך הוא בלב פרעה שינסה לפתור את חלומו על ידי חרטומיו ומכשפיו, כי שנתיים היה פרעה חולם חלומות הללו, ובבוקר כאשר היה קם ממטתו, לא היה זוכר אותם. אמנם לאחר שנתיים ימים, קם פרעה וזכר את החלום, כמו שנאמר (מא, ח) ויהי בבוקר ותפעם רוחו, וישלח ויקרא את כל חרטומי מצרים ואת כל חכמיה, ויספר פרעה להם את חלומו ואין פותר אותם לפרעה. ומה שניסו לפתור לא הצליחו, ועל ידי כך, כשהביאו את יוסף הצדיק ותכף פתרו את החלום, ואף העמיד את פרעה על דיוק החלום כמו שנבאר להלן ברצות ה', ובזה גדל עוד ערכו של יוסף עד מאוד בעיני פרעה ובעיני עבדיו, ולכך מינהו למשנה למלך.

וכן ראינו אצל יהודה אחר שראה את מה שאירע אמר הלא כל המשפחה שבורה. יצחק סביו סגי נאור, יעקב יושב בשקו ונתעניתו, יוסף נמצא במצרים, יהודה עצמו מתה אשתו. כל המשפחה במשבר, מיד הלך ונשא אשה אחרת.

החושך הוא סיבת האורה...

וכך אומר רבינו יונה בס' שערי תשובה (שער ב' אות ה') כי יהיה החושך סיבת האורה, וכמו שכתוב

זהירות מעין הרע

"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לִבְנָיו לָמָּה תִּתְּרָאוּ" (מב, א)

ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, אמר להם אל תוציאו בידיכם פרוסה, ואל תכנסו כולכם בפתח את מפני העין (מדרש רבה צא, ב) בעל עין הרע שורף בעינו ולכן יש להיזהר ולהשמר מכל דבר השייך לעין הרע, לפיכך צריך האדם להיזהר מאוד מאוד מעין הרע ולשמור ממנו את גופו, כפי שמצינו במדרש שיעקב אבינו ציפה את בניו ואמר להם "למה תתראו" ובכך התכוין להזהירם שלא יתקבצו יחדיו מחשש פן יגרום הדבר לעין הרע שתשלט עליהם, שהרי היו השבטים גיבורים ונאים (המהר"ל בנתיבות עולם עין טוב פ"א).

- א. אף את ממונו ישמור אדם מעין הרע כמו שאמרו בגמרא (פסחים נ ע"ב) המשתכר בקנים ובקנקנים אינו רואה ברכה לעולם, משום שסחורה זו טבעה לתפוס מקום רב וכיון שכך עלולה לשלוט בו עין הרע (מהר"ל שם).
- ב. דבר פלא כתב בספר הברית (ח"א יז פ"ג) עין הרע הניתנת דרך חלון זכוכית פועלת ומסוכנת יותר מזו הרואה נכוחה בלי חלון. וכענין שאנו רואים בקרני השמש שכאשר הן עוברות דרך זכוכית מקומרת, מתרכזות הן לנקודה בוערת שיכולה לשרוף כל דבר, ולפיכך ראוי להזהר ביותר מעין הרע בחלון הנגלה לרשות הרבים לעיני כל (שיח יצחק עמ"ס פסחים דף כו ע"ב).
- ג. ברור הדבר שכל זה לפי האדם ולפי מקומו, ועיקר הענין שלא יבלוט בממונו וכו' משאר סביבתו, אך לא יתנהג בפחיתות וידע דרך ממוצעת ללכת בה.
- ד. יוסף הצדיק ידע שהלובש בגדי פשתן לבן אין שולטים בו עין הרע ורוח רעה וכישוף, ולכן לבש בגדי שש שהם פשתן (עין חסד לאברהם אזולאי מעיין רביעי נהר נב).

הכנות לכבוד שבת

"וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת־בְּנָיָתוֹ וַיֹּאמֶר לָאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ הֲבֵאתֶם אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה וְטִבַּח טִבַּח וְהָכֵן כִּי־אֶתִי יֵאָכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצִהְרֵיהֶם" (מג, טז)

וירא יוסף אותם את בנימין וגו', והרי אין דרך המלכים להכין מיום לחבירו, אמר רבי יוחנן שבת הייתה שנאמר "והכן", ואין והכן אלא שבת, שנאמר והיה ביום הששי והכינו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה שמרת את השבת עד שלא נתנה, חייך שאני עושה שבן בנך יהיה מקריב בשבת מניין? ממה שקראו בענין ביום השביעי נשיא לבני אפרים (מדרש תנחומא נשא כח).

- א. ישכים בבוקר ביום השישי להכין צרכי שבת (ש"ע א"ח רנ, א), ויותר טוב לקנות ביום שישי מיום חמישי (מג"א שם סק"א ועוד אחרונים).
- ב. מכל מקום בימים הקצרים כגון עתה בימות החורף כל מה שיכול להקדים הכנה ביום חמישי עדיף (משנ"ב סק"ב), ובפרט בדברים שצריכים הכנה שבזה יש שכתבו שתמיד עדיף לקנות ביום חמישי (ש"ע הרב ס"ז).
- ג. יש אומרים שאם המאכל שקונה ביום חמישי הוא טוב ויפה כמו ביום שישי יכול להקדים לקנות (עיין בשל"ה שבת נר מצוה אות א וסידור היעבץ), אך יש אומרים דבכל זאת עדיף ביום שישי.
- ד. אפילו יש לו כמה עבדים לשמשו, ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לכבדו, כרב חסדא שהיה מחתך הירק דק דק, ורבה רב יוסף היו מבקעים עצים, ורבי זירא היה מדליק האש, ורב נחמן היה מתקן הבית ומכניס כלים הנצרכים לשבת ומפנה כלי החול, ומהם ילמד כל אדם.
- ה. ולפחות אם הוא גדול בתורה ואינו בא מידו וכו', וגם לקיחת הדסים יהיה על ידו, ואם יצא לשוק לפחות יבדקם אחת לאחת משום שלא יהיה יתירות ופסולות, וכן אני נוהג. ואגב להביא ביד בסודרי איזה פרי לכבוד שבת, ובפרט בזמן התפוחים דטוב לאכול תפוח בליל שבת כמו שכתבו המקובלים ז"ל (רוח חיים פלאגי סק"ג).

רמזים נשגבים במילה "מקץ"

"וַיְהִי מִקְצֵי שְׁנָתַיִם יָמִים וַפְּרָעָה חֵלֶם וַהֲגָה עַל־הַיָּאֵר" (מא, א)

"מקץ" בראשי תיבות קול צום ממון, וגם אותיות "קמץ", וידוע שניקוד קמץ הוא בכתה. והנה תר"ג מצוות התורה ושבע מצוות מדרבנן יחד עולים כמספר כתר, לרמזו שיש כח בשלשת התיקונים הנזכרים, קול צום וממון, שהם ראשי תיבות קמ"ץ, לכפר ולתקן על כל מה שיחטא האדם בכל תר"ג מצוות [ולכן גם הנקודות שיש תחת אותיות אָדָם, הם מנוקדות בקמץ בלבד].
בבן איש חי (הלכות ח"ב בהקדמת פרשת צו) כתב הרב שכללות העבודה היא צום, קול, ממון, שמספרם עולה זאת ושלושתם יועילו במקום הקרבנות, כי על ידי התענית האדם מקריב את חלבו ודמו כקרבן. ובקול שהוא קורא בפרשת עולה, נחשב לו כאילו הקריב עולה (מנחות קי), וכן בצדקה אמרו רבותינו ז"ל (סוכה מט:), אמר רבי אלעזר, גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות, שנאמר (משלי כא, ג) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מבזבח, וכן אמר דניאל לנבוכדנצר (דניאל ד, כד) וחסאך בצדקה פרוק. וזה שכתוב (ויקרא ז, יז) "זאת", התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים, כלומר צום קול ממון שמספרם "זאת", בהם יהיה קיום התורה כולה, והם יועילו וישלימו לעולה למנחה ולחטאת וכו', שיספיקו במקום הקרבנות כולם, ואזי אין צריך לאדם לא עולה ולא מנחה וכו'. ע"כ.

כיצד ישים האדם סוף לצרותיו

לכך גם נאמר בהמשך הפרשה (מג, יא) ויאמר אליהם אביהם, אם כן אפוא "זאת" עשו, קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים. "זאת", היינו אדם שרוצה קץ וסוף לצרותיו, צריך לקחת את "זאת" שהוא עולה בגימטריא 408 שהם בגימטריא צום קול ממון, היינו "זאת עשו" תקחו עמכם "צום קול וממון" ותזכו לחיי העולם הבא. והמשך הפסוק קחו "מזמרת הארץ", לפי שהתורה נקראת "זמירות" כמו שכתוב (תהלים קיט, נד) "זמירות היו לי חוקיך" אותה תלמדו ותקיימו אותה, "והורידו לאיש מנחה" פירוש "איש" הוא הקדוש ברוך הוא (סנהדרין צא.). ועוד מורה התורה שככל זאת עשו דוקא ברוחניות, אבל בגשמיות, "מעט צרי ומעט דבש", תמעתו בהם בתאוות ותענוגי העולם הזה.

מקץ ר"ת מ'שא, ק'בעת, צ'פית

"וַיְהִי מִקְצֵי שְׁנָתַיִם יָמִים" (מא, א)

אייתא בגמרא (שבת לא.) אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה קבעת עתים לתורה וכו' ציפית לישועה וכו'. ע"כ. ויש לרמוז דבר זה בפסוק "ויהי מקץ" - מקץ ר"ת מ'שא ומתן באמונה, קבעת עתים לתורה, צ'פית לישועה, והיינו כשיגיע קץ ימי של האדם ישאלו אותו ג' שאלות אלן.

כיצד לזכות לביאת המשיח

"וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֵה כֶּסֶף לָקְחוּ בַיָּדָם וְאֵת בְּנֵימִן וַיִּקְמוּ וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי יוֹסֵף" (מג, טו)

בפסוקנו מרומז כיצד היא הדרך לזכות לביאת המשיח, "האנשים" (כולל מנין האותיות) עולה בגימטריא "משיח אליהו" (עם מנין התיבות בלי הכולל), כיצד נזכה לו? על ידי ש"ויקחו האנשים את המנחה הזאת" שכן "זאת" עולה בגימטריא צום, קול, ממון, דהיינו כשיקחו צום קול וממון, וגם יקחו את "ומשנה כסף לקחו בידים", כסף הוא רמז לתורה שבכתב כנאמר (תהלים פד, ג) נכספה וגם וכו', "ומשנה" הוא רמז לתורה שבעל פה, שהיא "משנה" לתורה שבכתב. אותם "לקחו בידים", ובה הכח "ויעמדו לפני יוסף", הוא משיח בן יוסף" במלחמת גוג ומגוג, שיצול ולא ימות. וכיצ"ב כתב רבנו יוסף חיים בס' בן איש חי (ש"ב הקדמת פרשת צו).

סגולות לחנוכה (א)

שאוברים: 'ומותר קנקנים נעשה נס לשושנים', פירוש מהנותר בקנקני השמן של נרות חנוכה - נעשה נס לשושנה (שם). וצריך מתחילה לחשוב שהשמן שנותר אחר שדלקו הנרות חצי שעה, יהא מותר בשימוש.

הרווק או הרווקה שבע פעמים על הפתילות בשעת שריפתן (כמובן שהאש נמוכה). (אביעיה סגולות עמ' 216).
ח. סגולה לאדם שסובל משושנה ברגל, שימרח את השמן שנותר מנרות החנוכה על הרגל, ובעז"ה יבריא. ורמז לדבר מהפיט 'מעוז צור ישועתי'

ז. סגולה לרווק או רווקה שימצאו את זיווגם באותה שנה, שבעת ששורפים את כל הפתילות יחד וכו', יעבור עליהם

אני נוהג בכל ערב שבת להתפלל ערבית בפלג המנחה ולהתחיל סעודת שבת, השנה שחל עשרה בטבת בערב שבת, האם מותר לאכול מיד או שצריך להמתין עד צאת הכוכבים?
חייב לחכות עד צאת הכוכבים ורק אז יקדש ויעשה סעודת שבת (ש"ע סי' תקסב סעי' ג, חז"ע תענית עמ' טו).

האם מותר להתרחץ ביום תענית עשרה בטבת?
מותר להתרחץ בתענית עשרה בטבת, ואף שיש מחמירים לא להתרחץ בכל התעניות (שעה"צ סי' תקנ"ה) מכל מקום השנה שחל עשרה בטבת בערב שבת לכולי עלמא מותר ומצווה להתרחץ לכבוד שבת (משנ"ב שם סי' ק"ו, חז"ע עמ' כב בהערה).

האם מותר לצחצח שיניים בעשרה בטבת?
מי שהוא אסטניס יכול לצחצח שיניים, אך צריך להקפיד להכניס לפיו פחות מרביעית מים, ויטה ראשו למטה שלא יבלע מים (ש"ע סי' תקסז סעי' ג, משנ"ב שם סי' ק"א, חז"ע ד' תענית עמ' כז).

האם מותר לקום ביום שישי מוקדם כדי לאכול ולשתות קודם הצום?
אם כשהלך לישון התנה לאכול ולשתות כאשר יקום קודם עמוד השחר מותר, ויש לשים לב להתעורר קודם עלות השחר, ולסיים את האכילה והשתיה

קץ שם לחושך

מובא במדרש מה שנאמר באיוב (כ"ג) "קץ שם לחושך", זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה, ומה הטעם קץ שם לחושך, שכל זמן שיצר הרע בעולם אופל וצלמות בעולם, דכתיב אבן אופל וצלמות, נעקר יצר הרע מהעולם, אין אופל וצלמות בעולם".

כי הקדושה והסט"א הם זה לעומת זה, וכאשר מתגברת הקדושה כח הסט"א נחלש ואפשר גם שיעלם לגמרי, ולעומת זה ההיפך כאשר כח הסט"א מתגבר בעולם, אז כח הקדושה נחלשת ואינה ניכרת ומאירה כראוי, ונמצא שעתה שאנו בחושך ויש קיום לסטרא אחרא, זה רק מחמת הסתלקות אור הקדושה, ובהעדר האור והקדושה יש חושך קליפה והסתור, וכאשר יסלקו משמים את ההסתור אז יסתיים זמן החושך ויתגלה האור הפנימי הוא אור הקדושה.

ואכן מצד הבורא ית' שהוא אחד ושמו אחד בכלל לא היה ראוי שיהיה בנמצא סטרא אחרא ויצר הרע, שהם מורים כאילו כביכול יש שתי כוחות בעולם, כח הטוב מצד אחד, וכח הרע המתנגד לו מצד האחר, אך לצורך עבודת האדם בעולם הזה שיוכל לבחור בין טוב לרע, נתן הבורא ית' אפשרות

עד עלות השחר (ש"ע סי' תקסד ס"א), ועל פי הקבלה מי שישן לא יקום לאכול אף אם התנה (כה"ח סם).

אני נוהג מידי ערב שבת לטעום התבשילים לקיים 'טועמיה חיים זכו', השנה שחל עשרה בטבת בערב שבת איך אני יכול לקיים את המנהג?
אפשר לטעום את התבשיל עד רביעית ולפלוט ובזה אף יקיים את המנהג (ש"ע סי' תקסז ס"א).

האם מי שכואב לו הראש חייב להתענות?
חז"ל פטרו מתענית כל חולה שאין בו סכנה ומעוברות ומניקות, אומנם כאב ראש רגיל זה דבר טבעי בצום, אך אם כאבי הראש קצת יותר חרגים מותר, ובכל אופן כדאי לעשות שאלת רב בענינים אלו (ש"ע סי' תקנ"א).

מה צריך בעיקר להקפיד לעשות ביום התענית?
יש להקפיד על ב' דברים, א. עשיית תשובה ולהתחזק במעשים טובים, [זוהי עיקר התענית, ואין התענית אלא הכנה לתשובה, (משנ"ב סי' תקמט ס"ק א)], ב. לתת צדקה בתפילת מנחה (גמ' ברכות ו' ע"ב אגרא דתענית צדקה).

האם מותר לתת לילדים ממתקים ביום צום עשרה בטבת?
קטנים שאין להם דעת להתאבל מותר לתת להם ממתקים גם ביום תענית, קטנים שיש להם דעת להתאבל יש מחמירים שלא לתת להם ממתקים (משנ"ב סי' תקנ"ה) ומנהג הספרדים שנותנים לילדים אף גדולים (קודם שהגיעו לגיל מצוות) ממתקים כהרגלם בכל יום (החיד"א ברכ"י סי' תקמט ס"ק א).

[**הרבנים המשיבים:** הרב שלמה חים אלימלך שליט"א]

הגאון רבי חיים שאול הכהן דוויק זי"ע – שב"ק ד' טבת

הרב המקובל מוה"ר חיים שאול דוויק, נולד י"ד חשוון תרי"ח בן לה"ר מוה"ר אלי' בן להגאון מוה"ה שאול אבד"ק בארם צובה (מח"ס אמת מארץ) למד אצל הרה"ג המקובל מוה"ר מרדכי עבאדי ז"ל (מח"ס מעין מים ושי"ס) בשנת תר"ן בא לירושלים עיה"ק, וייסד בירושלים ישיבת רחובות הנהר ללימוד קבלה (עי' מסעות ירושלים) ושם ה' לערך ארבעים שנה. גם הדפיס כמה ספרי קבלה. נסתלק ד' טבת תרצ"ג.

זקננו הרה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל סיפר בעת שעלה מורו ורבו הכהן הגדול ר' חיים שאול דוויק הכהן זצ"ל לדוכן לברך את ישראל, ברך עם כל הכוונות והיו זולגות עיניו דמעות, והוא ראה את המקום לאחר ברכת כהנים והיה רטוב מדמעות.

ר' חיים שאול אמר שמי שמתגאה ונהנה שמנשקים את ידו, הרי זו מיתת נשיקה.

באחד הימים בא אל הגאון הקדוש רבי חיים שאול דוויק זצ"ל יהודי ספרדי, ובכה לפניו צרתו, וסיפר שהוא סוחר בבגדים ישינים וסחבות, וכל כספו ורכושו אינו עולה על עשר לירות, וערבי אחד היה עוסק עימו במסחרו בתדירות, אלא שבמרוצת הימים החל הערבי להלוות ממנו כסף, פעם אחרי פעם, עד שיום אחד נותר חסר כל, בלי פרוטה אחת. פנה אל הגוי ואמר לו: "הב כספתי!". הלך והביא לו תכשיט של אשתו כערבון. אולם, מאז חלפו עידן ועידנים והערבי איננו, ואין לו כסף לסחור, ומאידך, למכור את התכשיט הוא חושש. ועוד, שהתכשיט אינו בר ערך אפילו כדי מחצית החוב. ומה יעשה? - אמר לו הגה"ק רבי חיים שאול זי"ע שילך אל הכותל המערבי ויציע דבריו לפני ד', וכן עשה. הלך והתפלל. למחרת, בא אליו פתאום הערבי ושאלו: איך המשכון?

אמר לו: בביתי, אבל אינני יכול ללכת כעת הביתה, הוא מחר עם הכסף ואשיב לך התכשיט! למחרת, שב הגוי ובידו סכום הכסף בשלימותו. וסיפר, שלפתע החלה אשתו לצעוק עליו שישלב לה את התכשיט ואם לאו תהרגנו. אף שהוא עצמו לא חפץ לפדות את התכשיט, כי יש לו ערך פעוט, והיה מוכרח להשיב את הכסף, וקיבל התכשיט לידיו. (שמעתי מפי רבי חיים זאב מילשטיין)

חכמי הקבלה בירושלים קיבלוהו עליהם לרבם. ותואר על ידם כשר חכמת הקבלה. עמד בראש ישיבת המקובלים "רחובות הנהר", שנוסדה ע"י הגביר רבי נסים נחום. בקיאותו וידיעותיו בחכמת הקבלה היו לשם דבר, כל דברי הרב האר"י הח"י, מהרח"ו והרש"ש היו סדורים על פיו, בהבנה עמוקה ובסברה ישרה. נחון בזכרון נפלא, והיו נהירים לו שבילי חכמת הקבלה.

בשנות מלחמת העולם הראשונה, חש בעיניו, והיה זקוק לטיפול בחו"ל, אך הוא לא הסכים לצאת מהארץ גס לריפוי עיניו, קרוב לעשרים שנה משנותיו האחרונות ניטל ממנו מאור עיניו, ובמשך שנים אלה למד הכל בע"פ. סופר עליו כי כאשר ישבו ללמוד לפניו פתח את הספר והצביע באצבעו בדיוק על אותו עמוד ואתה שורה שבה היו צריכים ללמוד. תפלתו עפ"י הכוונות היתה זכה וברה, קולו נעים וערב. שומעי תפלתו, ספרו כי חשו התעלות נפשית גדולה בתפלתו, ובעומדו להתפלל כש"ק, דמה לכהן גדול העומד בתפלה בביהמ"ק. העמיד הרבה תלמידים בחכמת הנסתר ספרדים ואשכנזים.

אפילו ריקנין שבך...

עד שהתקרב למול פניהם של הנידונים למוות. "הביטור", פנה אליהם - "המלך ביקשני להודיעכם, כי ידכם האפשרות להינצל ממוות אם תמירו את דתכם". "איזו פעולה אנו צריכים לעשות לשם כך?" - שאלו השניים. "פשוט מאוד", השיב הכומר - "אני אגיש לכם צלב גדול וכל שעליכם לעשות, להרימו אל על לעיני הקהל ולנשקו. בזאת יכופר עוונכם".

השניים ביקשו מן הכומר כי יינתן להם פרק זמן קצר להתייעץ בינם לבין עצמם, ושוב היו השניים מתלחשים זה באוזנו של זה, זכר לאותם ימים עליזים בהם היו מתכננים את פעולותיהם שנועדו לשימחה. משסיימו את ההתייעצות, סימנו השניים לכומר שיקרב אליהם. "הבא את הצלב, אנו מוכנים". חיש-קל שלף אחד מנערי הכנסייה צלב גדול, שהוטמן תחת הבימה והגישו לידי הכומר. הלה נישקו בהתרגשות וב"חדרת קודש" הניחו בידיהם המושטות של "השודדים היהודים".

בידיים בוטחות החזיקו השניים בצלב הגדול, הניפוהו אל על לעיני הקהל העצום, ובכל כוחם חבטוהו בעוצמה אדירה על ריצפת הבימה. שברי הצלב ניתזו לכל עבר ו"השודדים היהודים" ניצבו על מקומם בביטחה כששריר לא נע בפניהם.

הכומר רתח מזעם. היה עליו גם לרצות את לב ההמון שדרש נקמה. לאחר שעה קלה הועמדה חבית זפת על הבימה, וסוהרים חסונים קשרו את ידיהם של היהודים אל פי החבית. משניתן האות, הוצתה האש מתחת לחבית ועשן סמיך וחס החל להיתמר על ידיהם האסורות של היהודים".

"ממקום מחבואי" - המשיך הרבי לספר - "התבוננתי בהם אחוז אימה והתפעלות - קידוש ה' שכה. ואז, שוב הפתיעו השניים את הנאספים ובקול רועד מייסורים ומהתרגשות קיבלו על עצמם עול מלכות שמים בזמנם 'שמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג'".

קהל הערלים לא הבין את פשר המילים, אך אני עמדתי במקום מחבואי ובנושאי את עיניי לשמים אמרתי: 'ריבונו של עולם! הבט! הבט למטה וראה כי גם אלו שהגיעו לדיוטא התחתונה ממליכים אותך על כל העולם כולו'.

שירתם של היהודים הלכה וגברה. כבלי הברזל שעל זרועותיהם האדימו מן החום וצרבו סימנים אדומים בבשרם. טיפות רותחות של זפת ניתזו מן החבית היישר אל פניהם ולמרות שהם עמדו סמוכים זה לזה לא הצליחו השניים לראות איש את רעהו. עשן שחור וגיצי אש חצצו ביניהם.

בעוד הם מתייסרים בעינוי שאול, התנוועע גופם הקדוש לקצב שירתם. האש אחזה כבר בשערות ראשם והשניים המשיכו לשיר במלוא גרונם 'שמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג' עד ששבה נשמתם לכור מחצבתה. שיר זה הם למדו אצל הסבא משפולי בעודם רכים בשנים אך המנגינה והמילים השאירו חותמתם לשנים רבות ואין ספק כי הכוחות ותעצומות הנפש למות על קידוש ה' הם בזכות התורה שהם ינקו בקטנותם (אור דניאל).

ליל שבת קודש. הסבא משפולי, מתלמידי הגדולים של הבעש"ט, ישב בראש שולחנו, כשסביבו מצטופפים חסידיו לראות, לשמוע ולחוות. והנה, כמנהגו מדי ליל שבת, פקח הסבא את עיניו וסימן לחסידיו לנגן מזמירות השבת, ובעצמו החל לזמזם 'ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג' וקהל החסידים הצטרף לשירה הסוחפת. לפתע, עצר הרבי מנעוועי, הרים את ראשו ונעץ את מבטו במקום מרוחק. שקט מוחלט שרר באולם כאשר נשמע הרבי אומר: "לא, אין השירה הזו דומה לשירה ההיא". הנאספים הביטו איש בפני רעהו ושובו להתבונן ברבם שחזר אל כסאו, לגם מעט מגביע הכסף ואמר לחסידיו: "שירתנו אכן יפה, מרגשת ונעימה, אך עדיין אין היא מגיעה לשירה אותה שמעתי לפני שנים רבות". זרועותיהם המשולבות של החסידים נשטמו לצדיהם בזה אחר זה, והרבי סיפר את המעשה הבא: כאשר היה הסבא משפולי בתחילת הנהגתו, הוא נקלע לעיירה נידחת בה התגוררו יהודים בורים ועמי ארצות. הסבא משפולי שהחליט לשהות ביניהם זמן מה, כדי לסייעם, לחזקם ולהעלותם על דרך המלך, הקים במקום תלמוד-תורה, כשהוא עומד ומדריך את המלמדים ואת הילדים על כל צעד ושעל.

לצערו הרב נאלץ הרבי להוציא ממסגרת תלמוד התורה שני נערים פוחזים וריקים שהזיקו לסביבתם. הללו הוכיחו עד מהרה, כי אבחנתו של הסבא משפולי היתה מדויקת, ותוך זמן קצר שלחו את ידם בעסקים מפוקקים ובגניבות.

ישראל, כשירודים, יורדים עד לתהום. לא עברו שנים רבות, והילדים שבגרו והיו לנערים עזי נפש, הטילו את חיתתם על האיזוד כולו. "השודדים היהודים", כפי שכוננו, לא הסתפקו במעשי שוד נועזים, אלא גם נטלו את נשמתם של מספר נשדדים שהעזו לנסות להימלט מידיהם. זעקת אנשי המחוז הגיעה עד לארמונו של מושל המדינה, ששיגר פלוגת חיילים ללכוד את שני הרוצחים. השניים נאסרו בנחושתיים, וכעבור זמן קצר נגזר דינם לתליה. היה זה בשבת קודש. בימה גדולה הוכנה בכיכר העיר, ואלפי גויים נהרו משעות הבוקר המוקדמות לחזות בתלייתם של "השודדים היהודים". פה ושם הורקו בקבוקי יי"ש חריפים לגרונות ניחרים, ושמחת הנאספים ועליצותם הלכה וגברה עם התקרב מועד ביצוע גזר הדין. אט אט טיפסו השניים במעלה הבימה הגדולה. לא קל לו לאדם לצעוד ברגליו אל מותו. שני חבלי התלייה הותקנו במקומם, ועיניהם של הנידונים למוות התגלגלו בחוריהן. איש מקהל הנאספים לא זע ולא נע ממקומו, הכל הביטו במחזה בפיות פתוחים לרווחה.

מרחוק, בקצה הכיכר, במקום סמוי מן העין, עמד הסבא משפולי והביט בתלמידי לשעבר. מעיו חמרמרו. בכל דרך אפשרית הוא ניסה לסמן ליהודים האומללים שיאמרו וידי טרם עלות נשמותיהם השמימה, אך לשווא. השניים לא הבחינו בו.

למרגלות הבימה, עמד הכומר שהמתין בדיוק לרגע זה. בפנים רחומות וחסודות עלה הכומר במעלות הבימה כששולי גלימתו השחורה נשרכים אחריו. עקביו נקשו קל בימת העץ

רבני קהילות וגבאים: תיקון שובבי"ם אצלכם בבית הכנסת

רבני קהילות וגבאים שחפצים לערוך בבית מדרשם

תיקון היסוד ופדיון פ"ד תעניות עם תפילת ענו להרש"ש זיע"א

יכולים לפנות לישיבה בטלפון 02-624-9000

ובעזרת ה' יגיע רב מחכמי המקובלים שיודע לכוין את כוונת הרש"ש ויעבור לפני התיבה בסדר התיקון עם תפילת ענו ופדיון פ"ד תעניות.

"ופדיון נפש זה הוא תועלת ותרופה לכל צרה שלא תבוא ובפרט לחולים שיתרפאו במהרה, וכבר היו מנסים ובודקים אותו יותר מאלף פעמים, והיה מועיל בעזרת ה' תכף באותה שעה, והייתה נימרת תועלתו ותרופתו לכל אדם והיו אומרים מה גדלו מעשיך ה'" (פרי עץ חיים)

פדיון נפש

בכוונות הרש"ש ע"י מו"ר המקובל רבי בניהו שמואלי שליט"א

למסירת שמות 02-6222-560